

PAMETNA SELA

Provedba koncepta
kroz LEADER pristup

Anđela Cvjetković

LAG "Terra liburna", President

LEADER mreža Hrvatske, Managing Board member



Što je Pametno selo?



Pametna sela su zajednice u ruralnim područjima koje koriste inovativna rješenja za poboljšanje svoje otpornosti, nadovezujući se na lokalne prednosti, mogućnosti i održivo korištenje dostupnih resursa. Uključuju naselja, ljude, ali i okoliš i krajobraz. Pametna sela imaju za cilj uravnotežiti gospodarski razvoj, društveno blagostanje i održivost okoliša na način koji zadovoljava jedinstvene potrebe i okolnosti svake zajednice.





Koliko je pametno moje selo?

Što sve mogu biti obilježja Pametnog sela?
Kako procijeniti "pametnost" sela ?



Kako postaviti Pametno selo na noge?

Od ideje do slavljenja uspjeha i prijenosa znanja



Navigator kroz šumu inovacija

Digitalizacija nije problem - digitalizacija je rješenje... i ne samo...



Održiva i otporna zajednica

Ključevi za revitalizaciju zajednice



Koliko je pametno moje selo?

Što sve mogu biti obilježja Pametnog sela?
Kako procijeniti "pametnost" sela?



7 ključnih obilježja Pametnog sela



Okoliš

regeneracija okoliša, poboljšanje uvjeta za pružanje usluga ekosustava, klima i bioraznolikost...



Povezanost

prometna, urbano-ruralna, digitalna, socijalna...

Gospodarstvo

nove gospodarske aktivnosti u kroz inovativne poslovne modele i mreže



Obnovljiva energija

energetska tranzicija, samoodrživost i suzbijanje energetske siromaštva...



Pametna uprava

korištenje tehnologije za poboljšanje upravljanja, povećanje transparentnosti, te poticanje suradnje između vlasti i privatnog sektora



Agro inovacije

povećanje poljoprivredne produktivnosti, smanjenje otpada i poboljšanje života poljoprivrednika...



Zdrava i pametna zajednica

dostupne zdravstvene usluge i pristup modernom obrazovanju



Kako procijeniti "pametnost" sela?



Ljudi

Procijenite prioritetnost ovih tema: educiranost građana, uvjeti života, stanje okoliša, razvijenost gospodarstva, mobilnost, socijalno-etnički pluralizam, digitalna pismenost...



Gospodarstvo

Ocijenite: postoje li platforme za informiranje zajednice i turista, jesu li dostupne e-trgovine i e-usluge, da li gospodarstvenici brinu da nemaju negativan utjecaj po okoliš, koriste li inovacije...



Život

Ocijenite zadovoljstvo: usugama zdravstva i socijalne skrbi, stanje temeljnih usluga (banka, pošta, trgovine, ugostiteljstvo, obrazovanje, ljekarne...), smart working i tele-working, kulturne ustanove, sigurnost, kvaliteta stanovanja...



Uprava

Ocijenite stupanj: depopulacije, participativne demokracije, civilne infrastrukture, javnih usluga i socijalnih servisa, transparentnost uprave...



Okoliš

Ocijenite stupanj: proozvodnje energije iz obnovljivih izvora, rada prema *zero-waste* zajednici, svjesnosti rizika po okoliš, atraktivnosti prirode, svjesnosti o uslugama ekosustava...



Mobilnost

Ocijenite: zadovoljstvo javnim prijevozom, postoji li *car sharing* ili *car pooling* praksa u zajednici, postoje li integrirani digitalni alati za mobilnost, stupanj povezanosti s urbanim područjima...



Matrica za procjenu digitalne zrelosti sela/ruralnog područja

| | | |
|---|--|-----------------|
| A. Raspon kvalitete digitalnih vještina i resursa | Digitalna infrastruktura i javne pristupne točke | Ocjena (1-5) |
| | Postojanje co-working prostora, HUB-ova, inovacijskih i kreacijskih prostora | |
| | Koordiniranje digitalnih resursa od strane stručnjaka ili mreže | |
| | Lokalni eksperti i mreže, vještine građana, dostupnost tehničke pomoći i opreme | |
| B. Vrste digitalnih usluga koje selo može koristiti | Digitalni alati za socijalnu inkluziju i povezivanje | |
| | Potpora digitalim i društvenim inovacijama i poduzetništvu | |
| | Servisi/brokersi za istraživanja, tehnološki razvoj i inovacije | |
| | Kontakt točke s nacionalnim i EU Digital Innovation HUB-ovima (DIH), inkubatorima, akceleratorima, tehnološkim parkovima | |

(F)LAG

Faze digitalne tranzicije ruralnih područja



Podizanje svijesti

krenite od potreba, informirajte o rješenjima, kreirajte sa zajednicom



Faza infrastrukture

javno-privatna partnerstva, *wireless* rješenja, *community networks*, javni Wi-Fi *hotspot*, privlačenje *tech* kompanija, *Starlink*



Faza usvajanja

treninzi vještina, osiguravanje podrške, osiguravanje pristupa opremi i tehnologijama



Faza integracije

integracija digitalnih rješenja u poljoprivredi, zdravstvu, obrazovanju, javnim uslugama, razvoj novih usluga



Puna transformacija

dostupnost javnih i privatnih usluga, povećana produktivnost i nove gospodarske prilike



Kako postaviti Pametno selo na noge?

Od ideje do slavljenja uspjeha i prijenosa znanja



Animacija je temeljni element LEADER pristupa



EDUKACIJA

1
procjena potreba i
detektiranje problema,
formiranje timova,
osiguravanje resursa,
trening

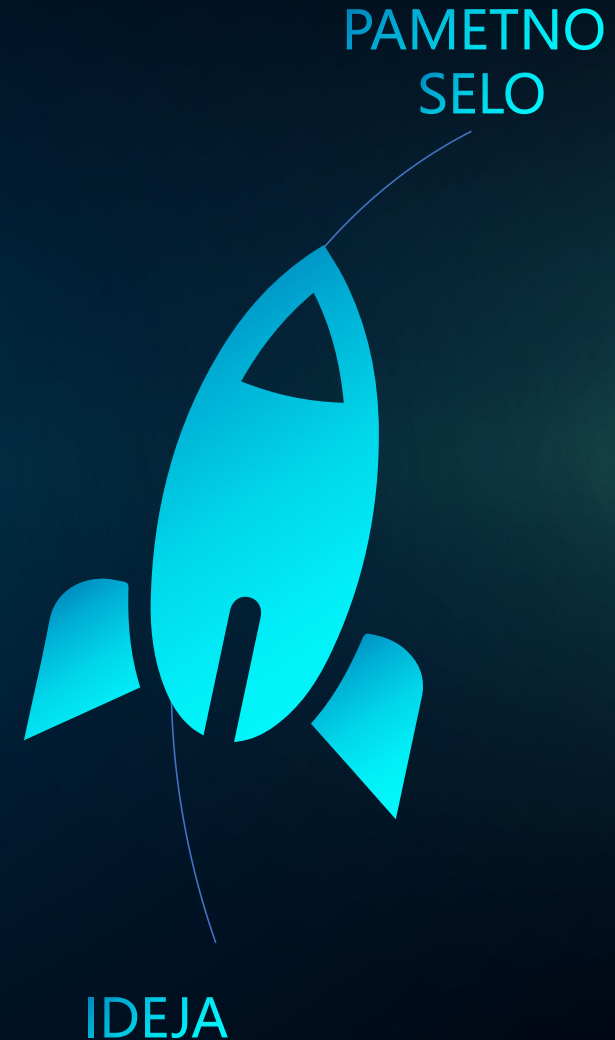
2
razvoj vizije, širenje
partnerstva,
istraživanje



4
implementacija
rješenja

3
detaljno planiranje i
razrada strategije /
oprativnog plana /
projekta

Zadatak (F)LAG-a je facilitacija konzultativnog procesa



Edukacija je ključna!



EDUKACIJA



Što (F)LAG može napraviti?



EDUKACIJA

Okupljanje projektnih konzorcija

Okupljanje relevantnih zainteresiranih dionika i lokalnih vođa koji su glavni zagovarači promjena oko konkretnih projekata



Predlaganje vizije

Vizija može proizaći iz dugogodišnjeg poznavanja terena u kombinaciji s istraživanjem potreba zajednice



Kreiranja intervencija sa zajednicom

Definiranje aktivnosti, troškova, modela provedbe i istraživanje optimalnih rješenja sukladnih s konceptom Pametnih sela

(F)LAG je inovacijski broker

Integrirani i inovativni karakter LRS



Koncept Pametnih sela treba promatrati kao integrirani, holistički alat koji međusobno povezuje koncepte Pametnih sela, Pametnih gradova i Pametnih regija i postaje horizontalno načelo u LRS.

**Sinergija među projektima i
kombinacija *hard* i *soft* aktivnosti**



Navigator kroz šumu inovacija

Digitalizacija nije problem - digitalizacija je rješenje...
i ne samo...



Kakve projekte podržati kroz LRS



Klima i okoliš

- sakupljanje kišnice i mali sustavi navodnjavanja
- zelena infrastruktura i neproizvodna ulaganja u poljoprivredi
- razvoj zajednice u zaštićenim područjima prirode

Život zajednice

- oblikovanje javnih prostora uzimajući u obzir klimatske promjene
- tele-lijeknik
- multi-service HUBs

Hrana i poljoprivreda

- sigurna i održiva hrana i prehrambeni suverenitet
- kratki lanci opskrbe i organizacija proizvođača
- precizna poljoprivreda i zaštita bioraznolikosti
- ekološka proizvodnja

*40% SP ZPP
za klimu i okoliš*

Inovacijski ekosustav

- projektni kružne ekonomije i biogospodarstva
- pametan turizam

OIE i mobilnost

- demokratizacija i digitalizacija energetske tokova
- paratranzitna mikroprijevozna rješenja

Bioraznolikost i ekosustavi



Pressures on EU biodiversity



Biodiversity:

EU aims to protect 30% of land and sea



Biodiversity is in decline in Europe, with agriculture and climate change contributing to this. The EU plans to protect 30% of land and sea to stop this loss.

Pesticides and other threats have led to a dramatic decrease in Europe's pollinators



1/10 European bee and butterfly species in Europe are in danger of extinction.



1/3 of bees and butterflies are in decline.

84%
of crop species

73%
EU wild flowers

rely on or partly rely on insects.

€15 billion

of the EU's annual agriculture output is directly attributed to insect pollinators.

Klima i okoliš



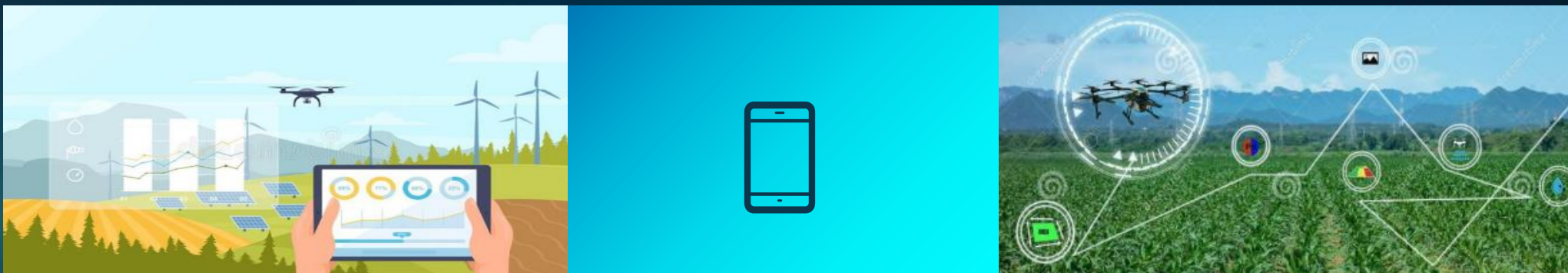
digitalizacija okolišnih podataka

zelena infrastruktura

zaštita bioraznolikosti

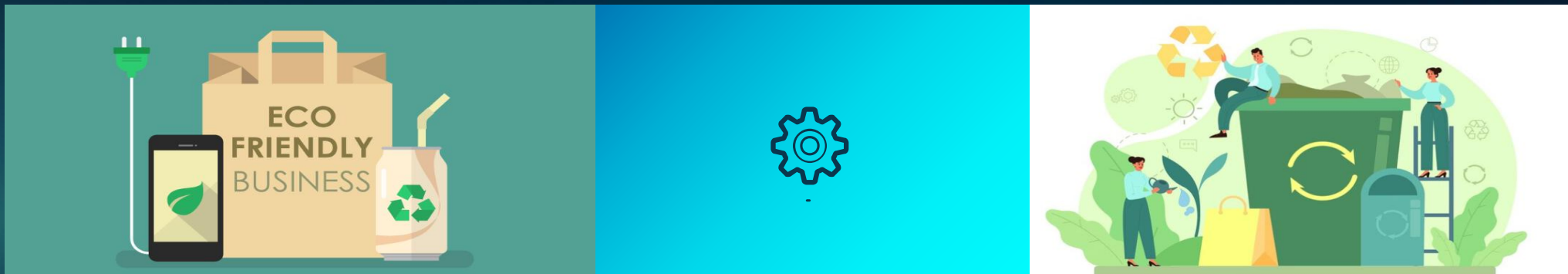
jačanje sposobnosti okolišta za pružanje usluga ekosustava

Hrana i poljoprivreda



IoT i AI u poljoprivredi
GPS mapiranje i lociranje
korištenje inovacija za smanjenje uporabe pesticida i insekticida
platforme za prodaju i umrežavanje
upravljanje proizvodnjom i gospodarstvom...

Inovacijski ekosustav



green and circular business

podrška novim poslovnim modelima

projektna partnerstva za bioekonomiju

podrška digitalizaciji poslovanja, efikasnosti i smanjenju troškova



Život zajednice



IoT i AI u poljoprivredi
GPS mapiranje i lociranje
platforme za prodaju i umrežavanje
upravljanje proizvodnjom i gospodarstvom...

OIE i mobilnost

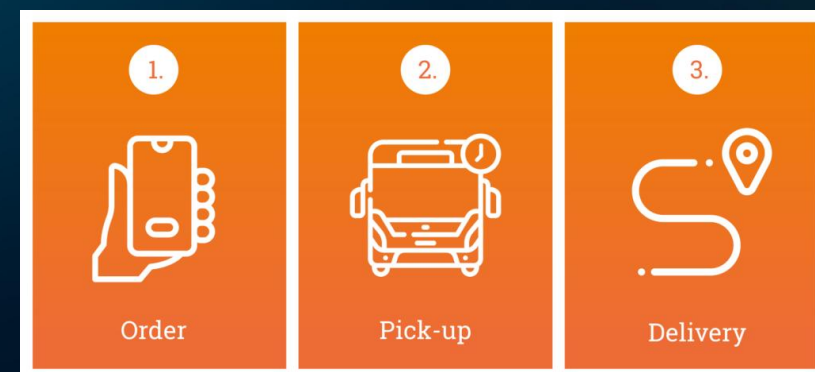


praćenje i planiranje javnog prijevoza
on demand usluge i platforme u sprezi s OIE
razvoj *sharing* platformi
mreže punionica i elektrane
multimodalna mobilnost

Mikroprijevoz / Paratranzit



- U mrežu linija mogu biti uključene i linije mikroprijevoza, a sukladno prijevoznj potražnji i ostalim potrebama sustava javnog prijevoza. (Pravilnik o obavljanju javnog linijskog prijevoza putnika u cestovnom prometu NN 116/19)
- **Mikroprijevoz** - prijevoznik obavlja radi zadovoljavanja prijevoznih potreba stanovništva u ruralnim i slabo naseljenim područjima, tamo gdje nije adekvatno organiziran javni linijski prijevoz putnika odnosno gdje je razmak između dva uzastopna polaska autobusa veći od dva sata ili je autobus popunjen do 20 posto kapaciteta, sukladno voznom redu koji je prilagođen osobama koje traže prijevoz.
- Mikroprijevoz može obavljati prijevoznik koji posjeduje licenciju za prijevoz putnika u unutarnjem cestovnom prometu ili licenciju za autotaksi prijevoz ili licenciju za djelatnost iznajmljivanja vozila s vozačem.
- Mikroprijevoz prijevoznik obavlja vozilima kategorije M1 (osobna i kombi vozila) ili vozilima kategorije M2 (minibus i sl.), u skladu s općim prijevoznim uvjetima.
- Cijena prijevoza utvrđuje se tarifom/Tarifom prijevoznik određuje uz suglasnost Općinskog načelnika.



Renewable energy in 2020

● % of gross final energy consumption ● 2020 target

Countries overachieving their targets
 Countries meeting their targets
 Countries under their targets



¹ Provisional data.
² Statistical data on solid biomass was revised. As a consequence of this revision, their share of renewables increased by more than 3 percentage points.

Obnovljivi izvori energije





Održiva i otporna zajednica

Ključevi za revitalizaciju zajednice



Vizija za ruralna područja do 2040.



| JAČA | POVEZANA | PROSPERITETNA | OTPORNA |
|---|---|--|---|
| <ul style="list-style-type: none">• Osnažene zajednice• Pristup uslugama• Socijalne inovacije | <ul style="list-style-type: none">• Digitalna povezivost• Prometne veze i novi oblici mobilnosti | <ul style="list-style-type: none">• Diversifikacija gospodarskih djelatnosti• Održiva proizvodnja hrane | <ul style="list-style-type: none">• Otpornost na klimatske promjene• Otpornost okoliša• Socijalna otpornost |

Povećanje ekološke, klimatske i socijalne otpornosti



Suzbijanje energetskega siromaštva

ruralne općine će dobiti **potporu u energetskej tranziciji** i borbi protiv klimatskih promjena za konsolidaciju zelene tranzicije;



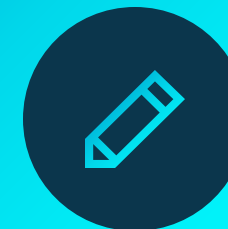
Strategiji za ravnopravnost spolova

poduprijet će se rad na **uključivanju žena i ranjivih skupina** u ruralnim područjima kako bi se poboljšala dostupnost i prístupnost kvalitetnog obrazovanja i usluga skrbi za djecu i druge uzdržavane osobe u ruralnim područjima, kao što je najavljeno u .



Misija EU o zdravlju tla i hrani

pridonijet će rješavanju problema s tlom u ruralnim područjima, kao i u urbanim sredinama, izgradnjom veza između ruralnih i urbanih praksi



Zelena i digitalna tranzicija treba biti pravedna i postati alat za socijalnu inkluziju

Podržavanje ekonomske diverzifikacije



Promicat će se poduzetništvo i **socijalna ekonomija** u ruralnim područjima kako bi se odgovorilo na izazove i maksimalno iskoristile prilike kroz **inovacije društvenih poduzeća**, udruživanje poslovnih resursa u ruralnim područjima i pružanje potpore dionicima socijalne ekonomije u inovacijama, stvaranju kvalitetnih radnih mjesta i socijalnoj uključenosti.

Ruralna revitalizacija počiva na borbi protiv deagrarnizacije!

Stvaranje inovacijskog ekosustava



LEADER/CLLD uključuje cijelu zajednicu u ruralnim područjima:

- istraživanje i inovacije za ruralne zajednice doprinijet će kroz razvoj snažnog ekosustava koji okuplja javne i privatne igrače kako bi ruralne zajednice napredovale i bile privlačno mjesto za rad i život inovatora
- ruralna područja će imati koristi od potpore za osnaživanje zajednica i pristup uslugama za olakšavanje društvenih inovacija



kao platforma za ruralnu revitalizaciju i točka za suradnju ruralnih zajednica, nositelje ruralnih projekata i lokalnih vlasti; a **LAG postoje inovacijski HUB**



Hvala na pažnji

Andela Cvjetković



lag.terraliburna@gmail.com

